

5. Sebevraždy podle věku

Počet sebevražd je podle věku rozložen velmi nerovnoměrně. Patrné je zvyšování jejich počtu se stoupajícím věkem a to až k maximu ve věku okolo 50 roků. Přitom ve věku 31-35 je ale nárůst přerušen a je možno hovořit i o určitém mírném poklesu (v jednotlivých letech a v jednoletých skupinách věku dochází k výkyvům, ale při shrnutí údajů je uvedený trend patrný). Obdobný pokles byl také v předchozím pětiletém období. Za vrcholem v cca 50 letech již absolutní počty klesají, nejprve prudce, pak mírně, s opětovnou menší změnou trendu (zde tedy do vzestupu) ve věku od 70 do 80 roků (také v tomto případě byl podobný průběh i v předchozím pětiletí). Dále již počet sebevražd s rostoucím věkem klesá.

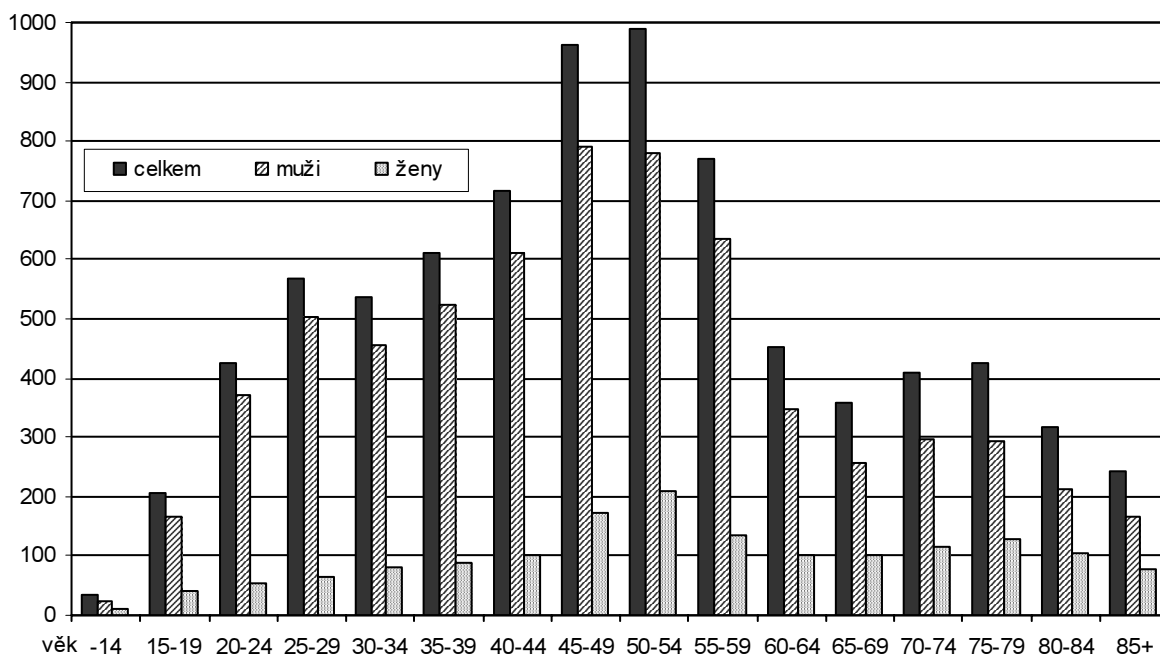
Křivky vztahu počtu sebevražd a věku jsou za muže a ženy v základních rysech podobné – obě pohlaví mají vzestup k vrcholu po 50. roku věku, pak pokles a další vzestup ve věku 70-80 roků.

Sebevraždy podle věkových skupin

Období	Věková skupina:																Celkem
	-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	
celkem																	
1996-2000	38	289	523	484	505	602	831	959	843	530	447	501	540	440	295	279	8 106
2001-2005	35	206	426	567	537	610	715	962	989	771	452	359	410	424	317	243	8 023
muži																	
1996-2000	29	235	452	416	437	507	692	772	676	405	333	365	369	318	196	166	6 368
2001-2005	24	164	371	502	456	523	613	789	779	635	349	258	296	295	213	166	6 433
ženy																	
1996-2000	9	54	71	68	68	95	139	187	167	125	114	136	171	122	99	113	1 738
2001-2005	11	42	55	65	81	87	102	173	210	136	103	101	114	129	104	77	1 590

Průběh křivek byl ve dvou předešlých pětiletých obdobích podobný, pouze vrcholy byly v nižším věku, takže se dá předpokládat určité ovlivnění četností jednotlivých ročníků.

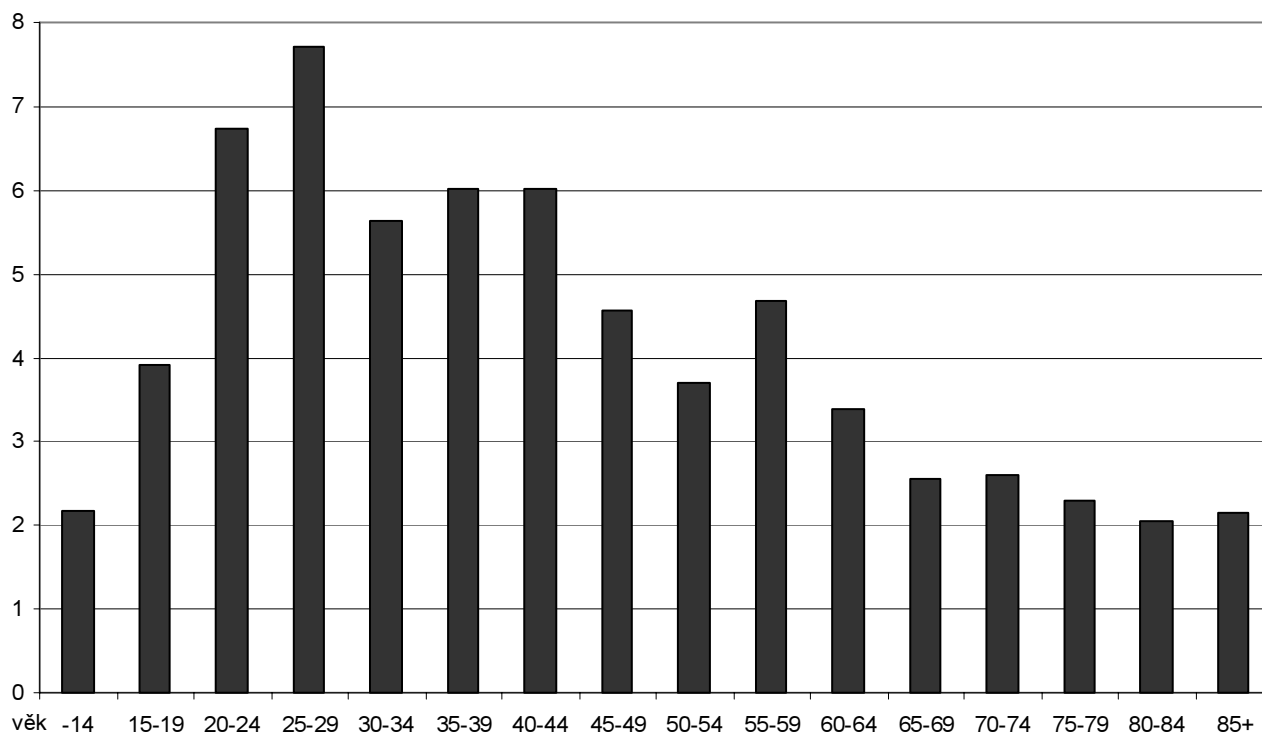
Počet sebevražd za roky 2001-2005 podle pohlaví a věku

Více sebevražd mužů než žen je ve všech věkových skupinách a to několikanásobně. Změny míry početní převahy sebevražd mužů neměly v závislosti na věku v hodnoceném období jednoznačný vývoj.

Zatímco v nejmladší skupině do 14 let připadá na jednu sebevraždu ženy cca dvě sebevraždy mužů, ve skupině 25–29 let je to téměř 7,5. Tato hodnota představuje maximální podíl. V dalších věkových skupinách jsou již podíly menší, hlavně od věku 60 roků.

Počet sebevražd mužů na 1 sebevraždu ženy podle věku za roky 2001 - 2005

Četnost jednotlivých věkových skupin ovlivňuje počet sebevražd daného věku velkou měrou. Při jejich relativním vyjádření v přepočtu na počet osob dané skupiny je trend jiný než u absolutních počtů. V průměru za hodnocených pět roků sebevražděnost vzrůstala od nejmladšího věku až k prvnímu vrcholu ve věku 45–49 let. Po něm následuje postupné snižování relativního počtu sebevražd a to až do věku 60–64 let a teprve v následující pětileté skupině sebevražděnost opět začíná vzrůstat, přičemž až ve věku 75-79 roků převyší předchozí lokální maximum. Pak již následuje strmý vzestup s maximem v nejstarší skupině.

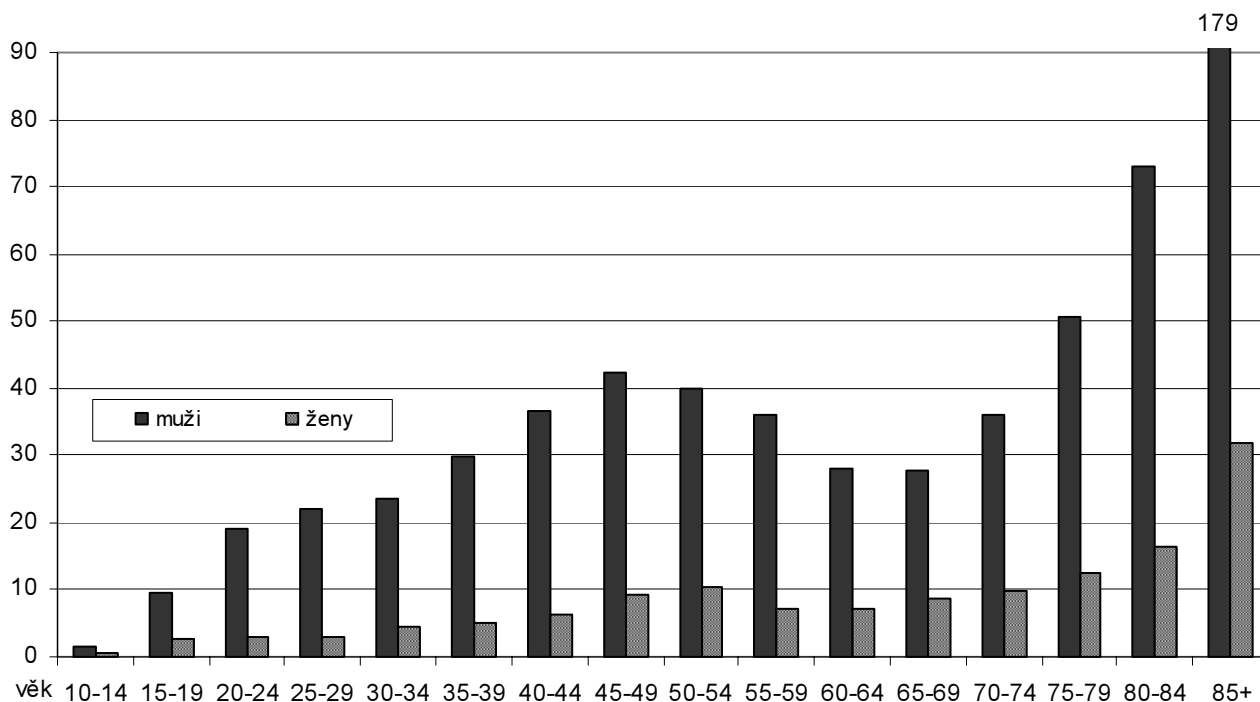
Sebevraždy podle pohlaví a věku na 100 tis. obyvatel

Období	Věková skupina:															Celkem	
	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84		85+
	celkem																
1996-2000	1,2	7,6	11,7	12,7	14,5	18,2	22,2	23,6	22,4	18,6	19,3	21,5	26,2	31,9	43,9	51,6	15,8
2001-2005	1,1	6,2	11,1	12,7	14,1	17,6	21,8	25,9	25,0	21,2	16,9	17,1	20,6	26,3	34,6	73,4	15,7
	muži																
1996-2000	1,7	12,0	19,9	21,4	24,7	30,2	36,7	38,1	36,7	29,6	31,3	36,1	45,4	64,2	91,5	112,8	25,4
2001-2005	1,5	9,6	19,0	22,1	23,5	29,7	36,8	42,4	39,9	36,1	28,0	27,8	36,2	50,5	73,2	179,4	25,9
	ženy																
1996-2000	0,6	2,9	3,2	3,7	4,0	5,9	7,5	9,2	8,7	8,5	9,1	10,3	13,7	14,0	21,6	28,7	6,6
2001-2005	0,7	2,6	2,9	3,0	4,3	5,1	6,3	9,3	10,5	7,3	7,2	8,6	9,7	12,6	16,4	32,0	6,1

Určitý pokles sebevražděnosti po prvním vrcholu ve výše uvedeném věku event. ve skupině o pět let starší, se projevil i v 80. a 90. letech, ovšem nebyl tak intenzivní jako v hodnoceném časovém úseku. V 60. a 70. letech sice pokles nebyl zaznamenán, ale dočasně se ve věku po prvním vrcholu zmínil předchozí nárůst.

Vývoj sebevražděnosti mužů a žen v závislosti na věku probíhal téměř shodně. Rozdíl je pouze v tom, že maximum, po kterém následuje dočasné snižování, je u mužů ve věku 45–49 roků, u žen ve věkové skupině o 5 let starší.

Sebevraždy podle pohlaví a věku na 100 tis. obyvatel za roky 2001 - 2005

Vzhledem k měnící se sebevražednosti v závislosti na věku je jedním z faktorů ovlivňujícím počet sebevražd i měnící se věková struktura – stárnoucí populace by při nezměněné intenzitě sebevražednosti sama o sobě vedla k nárůstu počtu sebevražd. V hodnoceném období přes nárůst počtu starších osob ke zvyšování počtu sebevražd nedocházelo, naopak, ubývalo jich. Znamená to, že pokles intenzity sebevražednosti nejen eliminoval vliv stárnoucí populace, ale vedl i ke snížení počtu sebevražd.

V následující tabulce je vypočten hypotetický počet zemřelých sebevraždou za předpokladu, že by zůstala v jednotlivých věkových skupinách u mužů a žen trvale stejná intenzita sebevražednosti jako v roce 1991 a projevoval by se tedy jen vliv měnící se věkové struktury obyvatelstva (údaje v řádce „vypočtený“). Rozdíl mezi skutečným a tímto vypočteným (standardizovaným) údajem vyjadřuje, kolik osob díky snižující se míře sebevražednosti nezemřelo sebevraždou.

Počet sebevražd

	Rok														
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Skutečný	1 904	1 991	1 917	1 872	1 733	1 568	1 666	1 613	1 610	1 649	1 623	1 534	1 719	1 583	1 564
Vypočtený	1 904	1 919	1 941	1 962	1 983	2 004	2 021	2 036	2 050	2 063	2 069	2 084	2 103	2 125	2 149
Rozdíl	-	72	-24	-90	-250	-436	-355	-423	-440	-414	-446	-550	-384	-542	-585

Souhrnný počet sebevražd byl za hodnocených pět roků o 83 menší než za předchozí stejně dlouhé období. Výpočtem byly kvantifikovány vlivy působící na změnu počtu sebevražd. K uvedenému poklesu vedlo výhradně snížení intenzity sebevražednosti v jednotlivých věkových skupinách. Tento vliv snížil počet sebevražd o 562 a eliminoval tak vliv zvýšeného počtu osob ve sledované populaci (tento vliv zvýšil skutečnost o 215 sebevražd) i vliv změny struktury sledované populace podle věku a pohlaví (tento vliv zvýšil skutečnost o 264 sebevražd).